

Дячков Дмитро Володимирович, аспірант
Талаласв Володимир Опанасович, к.т.н., доцент
Полтавський університет економіки і торгівлі

СУТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА ЙОГО РОЛЬ В РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасні тенденції розвитку та поширення новітніх інформаційних технологій обумовлюють особливе місце інформації серед основних ресурсів а, належне визначення та оцінка інформаційного потенціалу, стає необхідним етапом управління такою соціально-економічною системою як підприємство, особливо в умовах розвитку інформаційного суспільства.

Варіативність визначення поняття «інформаційний потенціал» ускладнює узагальнене розуміння і пояснення даної категорії. Це зумовлює актуальність аналізу та узагальнення дефініцій поняття «інформаційний потенціал», дослідження еволюції цього поняття, що, на нашу думку, є вирішальним для з'ясування практичних та теоретичних аспектів використання «інформаційного потенціалу» на різних етапах розвитку соціально-економічної системи.

Таким чином, метою даного дослідження є аналіз та узагальнення підходів, що підтримують вітчизняні та зарубіжні вчені, щодо визначення змісту інформаційного потенціалу підприємства.

Останнім часом, поняття «інформаційний потенціал» досліджують такі вчені як Ілляшенко С.М., Краснокутська Н.С., Матковський Р.Б., Мягих І.М., Новаківський І.І., Райкін Е.С., Русакова Е.В., Сидоренко І.В. Федонін О.С., Рєпіна І.М., Олексюк О.І., Цитович І.Н., що відображається у різноманітності існуючих підходів. Як результат аналізу цих визначень та підходів ми пропонуємо наступну узагальнюючу таблицю 1.

В результаті аналізу та узагальнення різних поглядів відносно визначення поняття «інформаційний потенціал», можна зробити висновок, що більшість авторів використовують ресурсний підхід та визначають його як сукупність інформаційних ресурсів необхідних для прийняття релевантного управлінського рішення. Але, на нашу думку, такий підхід об'єктивно обмежений оскільки він не може охарактеризувати ні цільову спрямованість підприємства, ні функціональні характеристики інформаційних ресурсів. Друга група авторів дотримуються позиції, згідно якої інформаційний потенціал характеризується можливостями інформаційної системи забезпечити прийняття управлінського рішення. Вчені третього напрямку розглядають інформаційний потенціал як можливість та здатність інформаційної системи за участю людського фактору перетворювати інформаційний ресурс на готовий продукт. Інформаційний потенціал, на їхню думку, – це цілісне уявлення про єдність структури і функції об'єкта, вияв їх взаємозв'язку.

Але, у зазначених визначеннях відсутній взаємозв'язок інформаційного потенціалу із системою управління, тобто випадає ланка, що повинна забезпечувати та оцінювати його використання. В розглянутих визначеннях інформаційний потенціал характеризується як ресурс, але не розглядаються такі його характеристики, як резерв, як умова майбутнього розвитку і ефективного функціонування.

Таким чином, ми вважаємо, що всі вищезгадані підходи мають право на існування, хоча кожен з них окреслює лише окремі аспекти такого складної категорії як інформаційний потенціал підприємства. Хоча ці підходи відображають багаторівневу сутність інформаційного потенціалу, представляючи собою сукупність субординованих і координованих між собою понять, але відсутність комплексного підходу обумовлює необхідність подальших досліджень та удосконалення понятійного апарату інформаційного потенціалу.

Таблиця 1. Генезис поняття «інформаційний потенціал»

Зміст визначення	Автор
Сукупність інформаційних ресурсів і здатностей до їх реалізації, які забезпечують умови його тривалого розвитку на основі генерації, накопичення і використання знань (фактів і правил)	Ілляшенко С.М. [1, с. 13]
Наявні та такі, що можуть бути мобілізовані обсяги інформаційних ресурсів, інформаційної техніки і технологій для створення власних і збирання, накопичення, обробки й використання різноманітних форм інформації для задоволення відповідних потреб	Матковський Р.Б. [2, с. 18]
Єдність організаційно-технічних, інформаційних можливостей, які забезпечують підготовку й прийняття управлінських рішень та впливають на характер (специфіку) виробництва через збирання, зберігання, обробку та поширення інформаційних ресурсів	Федонін О.С., Репіна І.М., Олексюк О.І. [7, с. 28]
Єдність способів, можливостей і характеристик інформаційної системи, що дозволяє ефективно використовувати інформаційні ресурси системи управління підприємством з метою прийняття управлінських рішень	Цітович І.Н. [8, с. 12]
Сукупність можливостей поліпшення інформаційного забезпечення системи управління підприємством шляхом обробки інформаційних ресурсів і оптимізації внутрішніх і зовнішніх інформаційних зв'язків з метою прийняття ефективних управлінських рішень	Новаківський І.І. [4, с. 36]
Можливості інформаційної бази системи гарантування забезпечення потреб, у достовірній інформації для прийняття управлінських рішень, оволодіння працівниками сучасними методами обробки даних, прогресивними інформаційними технологіями	Мягих І.М. [3, с. 138]
Єдність ресурсів і можливостей підприємства в реалізації діяльності в інформаційній сфері. Інформаційний потенціал характеризується інструментарієм, ресурсами й діями персоналу	Райкін Є.С. [5, с. 9]
Здатність і можливість як окремих фахівців, так і інформаційної системи підприємства в цілому, сприймати й перетворювати інформаційну продукцію, яка надходить на підприємство (до окремих структурних підрозділів, виконавців) в управлінські рішення	Сидоренко І.В. [6, с. 27]

Список використаної літератури:

1. Ілляшенко С.М. Інформаційний потенціал підприємства/С.М. Ілляшенко//Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. - 2004. - №9(68). -С. 11-18.
2. Матковський Р.Б. Економічний потенціал України та шляхи його ефективного використання: Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.01.01. - Київ. нац. екон. ун-т. — К., 2003. — 20 с.
3. Мягих І.М. Аналіз і оцінка використання ресурсного потенціалу в системі споживчої кооперації /Мягих І.М.// Актуальні проблеми економіки. - №1. - 2009. — С. 136- 142.
4. Новаківський І.І. Інформаційний потенціал системи управління підприємством: Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. — Львів: Національний університет “Львівська політехніка”, 2002. — 227 с.
5. Райкін Є.С. Теоретико-методические основы управления предприятием на основе стоимостного подхода: Автореферат. — С-П., 2006. — 50 с.
6. Сидоренко І.В. Трансформація обліку відповідно до вимог системи управління підприємством в умовах інформаційного суспільства Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». - №7. - 2010 — С. 26-29.
7. Федонін О.С., Репіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посібник.— К.: КНЕУ, 2003. — 316с.
8. Цітович І.Н. Развитие информационного потенциала системы управления организации: Автореферат. —М., 2004. — 24 с.